

Domoljub

V Ljubljani 2. februarja 1944

57 — Štev. 5



Pogled na Rožnik z Marijino cerkvico

— Ko kuješ svoj značaj —

Kaj bodo pa ljudje rekli?

Dandanašnji človek hoče biti svoboden, to se pravi, da ne mara nobenih vezi, ki bi ga omejevale, nobenih zapovedi, ki bi njegovo življenje kakor koli utesnjevale. »Svoboda in enakost« tako se glasi geslo modernega človeka. Zaradi tega je pri nas toliko mladih ljudi šlo v hribe, kjer so jim komunisti obljubljali svobodno življenje brez nadzorstva. Prišli pa so v »svobodo«, ki jim jo je krojil rdeči rabelj. Dobra je prava svoboda, pogubna pa nebrzdana svoboda, ki nad seboj ne pozna nobenih višjih ukazov, ne svoje vesti. Taka »svoboda« postane pravo suženjstvo.

Brali ste menda že tisto povest o Gulliverju, ki je popotoval po svetu ter prišel nazadnje v deželo Liliputancev, čudovito majhnih ljudi, med katerimi je on bil strahoten orjak. Tistemu orjaku Gulliverju se je takoj, ko je stopil v tisti Liliputaniji na suho, to le zgodilo: Ko je zvečer na morskem obrežju mirno zaspal, so v temni noči med njegovim globokim spanjem prišli pri tlikavi Liliputanci ter ga z drobnimi nitkami tako povezali, da orjak zjutraj, ko se je prebudil, ni mogel vstati. Bilo je kar smešno, kako so tako majhni ljudje mogli takega velikana zvezati. Saj so bili tako majhni, da so morali lestve pristaviti, če so hoteli ležečemu splezati na trebuh in prsi, ko so ga vezali k tlom. Lahko si mislite, kako tanke in šibke so morale biti njihove vezi, ki pa so orjaka vendarle tako povezale, da je postal liliputanski ujetnik.

No, tistega Gulliverja sicer nikdar ni bilo na svetu, tudi Liliputanci niso nikdar živeli, vendar lahko rečemo, da je dandanašnji človek Gulliverju na vso moč podoben. Misli, da je pravi orjak, ki se ne da ustrahovati od nobene sile na svetu, vendar ga podere in poveže ena sama smešna stvar, ki se imenuje — strah pred ljudmi. Kaj bodo pa ljudje rekli? Kaj ne, če na to pomisliš, te pa mine vsa bahava korajža ter postaneš kakor boječ kužek.

Kadar je treba storiti kako dobro delo, kako človek opreza, ali ga kdo vidi. Stari ženci na primer bi bilo treba pomagati odnašati pretežko breme. Saj veš, da bi bilo lepo in prav, ko bi revni pomagal, pa te je sram: Kaj bodo pa ljudje rekli? Seveda, ko bi bila mlada in lepa, takrat bi se ne pomišljal, marveč bi njen tovor kar pograbil: »Čakaj deklič, bom pa jaz nesel, ko ti ne moreš!« Takrat se ne sprašuješ, kaj bodo ljudje rekli: »Naj pravijo, kar hočejo!« Pomagati revni beračici, te je pa sram. Poldne zvoni in vabi k molitvi. Treba bi se bilo odkriti v pričo vseh. »Kaj bodo pa ljudje rekli?« In se bolj bojiš ljudi, kakor pa svojega Boga, ki si ga s tem strahopetno zatajil.

Pa nam je dandanes tako treba odločilni mož, ki jih ljudski strah nič ne briga, marveč delajo po svoji vesti in prepričanju.

Kam bi bil naš narod zašel, ko bi ne bilo vstalo med nami toliko odločnih fantov in mož, ki so kljubovali od komunistov organiziranemu javnemu mnenju. Ti so pogumno šli v boj zoper komunizem, ne menijo se za to, kaj bodo ljudje rekli. Danes jim že velika večina slovenskega naroda vé hvalo za to moško dejanje. Zato se ne brigaj za to, kaj bodo ljudje rekli, marveč pogumno stori, kar ti velewa tvoja vest, kar ti ukaže tvoje prepričanje, kar ti nalaga tvoja narodna čast. Brez te in take odločnosti ostaneš smešna lutka, s katerim se bodo igrale skvarjene rdeče komisarke in z njim pometali rdeči krvoloki našega naroda.

Führer je spregovoril veliko besedo

V taj vojni bo zmagala ali Nemčija ali boljševizem — Nemčija bo to vojno vodila do svoje največje zmage

Ob enajsti obletnici, odkar je Führer nemškega naroda v imenu narodnega socializma prevzel v Nemčiji oblast, je Führer Hitler imel iz svojega glavnega stana važen govor, ki ga v glavnih mislih dobesedno prinašamo:

Nihče si ne sme biti več na nejasnem o vzroku, smislu in cilju tega svetovnega boja. Kajti čas, ko je lahko kazalo, da gre tudi pri tej borbi zgolj za evropski spor, povzročen vedno znova od Anglije za obdržanje ravnotežja sil v prid angleškega imperija, je že zdavnaj minul. Kar je od leta 1936 v Londonu načrtno ševalo k vojni, je danes postalo iz prigajanja prigajanje. Duhovi, katerih so se po stari angleški navadi tudi tokrat hoteli poslužiti, so jim sedaj zrasli čez glavo. Čisto vseeno je, kako se bo ta borba končala, vendar je gotovo to, da je Anglija končno veljavno odigrala svojo vlogo na celini. Danes ni več vprašanje, ali bo v sedanjih vojni ohranjeno ali obnovljeno staro ravnotežje sil, temveč edino vprašanje je, kdo bo imel za konec tega boja v Evropi glavno besedo. Ali evropska družina narodov, ki jo predstavlja njena najmočnejša država, ali pa boljševiški kolos. Prvi primer pa je možen le, če bo Nemčija to vojno, ki je borba ne samo za njo samo, temveč za vso Evropo, dobila.

Drugeče bo zmagovala Sovjetska Rusija. Pripombe, razširjene od nekaterih angleških listov, češ da Rusija po morebitni zmagi nad Nemčijo ne bo več prodirala dalje v Evropo in se bo raje enostavno z vzgojo, to se pravi iztrebljenjem nemškega naroda zadovoljila, je prav točno preračunano židovsko predvidevanje, namenjeno evropskim bedakom, kot pripovedovanje, da bo še pred koncem te vojne Anglija itak takoj prevzela vodstvo nove borbe proti Sovjetski Rusiji.

Zmagovalec v tem boju narodov si namreč prvič ne bo pustil določevati svojih ciljev od angleških časopisnih pisnov in drugi bi se pač v primeru boljševiške zmage žalostni preostanek Evrope proti tedaj Evropo obvladajočemu evropsko-azijskemu kolosu Sovjetske Zveze kaj težko spustil pod angleškim vodstvom v novo borbo in to tem manj, ker bi vojaške izgleda takšne borbe utegnili ocenjevati zgolj prava slamatna glava in ji pripisovati dobre izgleda. Poleg tega ve sleherni Evropec, da bi v takšnem primeru morebiti mimogrede preostali majhni ostanki zahodnoevropskih držav imeli zgolj čast, da bi sami kot imperialne čete Kanadčanov, Novozelčanov, Južnoafričanov itd. v borbi prelivali kri za ohranitev angleškega gospodarstva in štedenje njihovih lastnih človeških življenj.

Eno je zato popolnoma gotovo. V tej borbi je lahko samo en zmagovalec in to bo ali Nemčija ali Sovjetska Rusija! Zmaga Nemčije pomeni ohranitev Evrope in zmaga Sovjetske Rusije njeno uničenje. To je, kot rečeno, tako jasno, da bi to moral točno vedeti predvsem tudi sleherni Anglež, ki še ni popolnoma izgubil pameti. Če pa tam kljub temu s pravo angleško klavirsko govorniško, da bi utegnili biti tudi drugače, potlej si jo lahko tolmačimo zgolj s tem, da krivi vojni zločinci v Londonu ne vidijo več nikake možnosti, s katero bi se mogli potegniti iz svojih lastnih mrež in da jim je predvsem pot nazaj zaradi židovskih žencarjev in hujškecev tudi notranjepolitično zazdajana. Zato za Anglijo in Zedinjene ameriške države sploh ne obstaja več vprašanje, ali naj oziroma ali bosta lahko po tej vojni napadli sami boljševizem, temveč le še vprašanje, ali se bosta lahko v lastnih državah ubranili boljševizma.

V nadaljnjem delu svojega govora je Führer naglasil, kaj imajo Poljaki in mali narodi pričakovati od angleških obljub, ko je postalo jasno, kako so Angleži Poljake, Fince in druge male narode pustili na cedilu ter jih prepustili boljševizmu. Ko ne bi zmagala Nemčija, bi bila usoda vse Evrope prav tako zapечатena. Za vzhodno in srednjo Evropo bi kmalu sledil tudi zahodni del Evrope in dvatisočletna evropska kultura bi bila pod boljševizmom uničena. To bi se gotovo zgodilo, ko ne bi bil nemški narod pred enajstimi leti zedinil vse Nemčije ter jo

usposobil za ta veliki boj proti boljševizmu. Nemčija je v teh enajstih letih rešila socialno vprašanje, to delo je dopolnila z rešitvijo narodnopolitičnega vprašanja nemškega naroda. Tako okrepljena je nato zgradila močno državo, ki zdaj ščiti vse narode v Evropi. Ob sklepu je Führer dejal:

Poskus naših nasprotnikov, da bi z razdiralnimi in zažigalnimi bombami pripravil nemški narod in Nemčijo do zloma, narod konec koncev le vedno bolj utrjujejo v njegovem socialističnem zedinjenju in usvarjajo ono trdno državo,

Vojni dogodki preteklega tedna

Dve fronti v Italiji

V Italiji sta zdaj prav za prav dve fronti, odkar so se Angloameričani izkrcali južno od Rima, odkoder so mislili priti nemškim četam za hrbet. Zdaj pa se je izkazalo, da je nemški odpor tukaj tako močan, da izkrcani oddelki ne morejo naprej. Naj govore poročila:

Na bojišču v južni Italiji je sovražnik na več krajih skušal predreti nemške čete, pa se mu ni posrečilo. — Pri Nettunu, kjer se je sovražnik izkrcal, ni bilo še večjih bojov, pač pa so sovražne izvidniške enote bile vržene nazaj. — Tako se glasi nemško uradno poročilo 24. jan., ki tudi naglašja, da so nemška letala potopila od izkrcavalnega brodograja dva rušilca in poškodovala več drugih ladij.

Nemško uradno poročilo 25. jan. poroča, da je sovražnik v južni Italiji bil odbit s hudimi izgubami. Napadel je tudi pri Nettunu, kjer pa je bil tudi zavrnjen ter je izgubil celo nekaj ujetnikov. — Nemška letala so pred luko Anzi od sovražnega izkrcavalnega brodograja potopila tri rušilce ter veliko trgovsko ladjo. Bržkone pa so bile uničene še tri druge prevozne ladje s skupaj 26.000 tonami, 11 ladij pa je bilo hudo poškodovanih.

Nemško uradno poročilo 26. jan. naglašja, da je sovražnik pri Cassinu na več krajih napadel. Bil je odbit povsod, le na enem kraju ne. Pri Nettunu, kjer še ni bilo večjih bojov, so Nemci posamezne sunke odbili. — Nemška letala so pred luko Anzi potopila dve večji sovražni prevozni ladji.

Kakor dne 27. jan. pravi nemško uradno poročilo, je sovražnik na južnem bojišču v Italiji začel hujši pritisk, ki pa ni rodil uspehov. — Pri Nettunu južno od Rima je sovražnik zamen poskušal, da bi razširil svoje mostišče. Vsi njegovi napadi so bili odbiti. Sovražnik je izgubil več ujetnikov in 7 oklepnikov.

Dne 28. jan. govori nemško uradno poročilo, da je na zahodnem odseku bojišča v južni Italiji v nemškem topniškem ognju obležalo več sovražnih napadov. Tam pa, kjer se je sovražniku zadnje dni posrečilo doseči kak vodor v nemške črte, so nemške čete tega dne s protinapadom vrgle sovražnika nazaj. Pri tem je sovražnik izgubil več ujetnikov. — Na jadranski obali sovražnik ni mogel nikamor naprej. — Pri Nettunu južno od Rima so bili živahni boji udarnih čet. — Ponekod je sovražnik s pomočjo tankov skušal izvesti večje napade, ki pa so se ponesrečili. — Nemško letalstvo je noč in dan obdelovalo sovražno izkrcavalno brodograje ter potopilo eno ladjo, 6 velikih pa hudo poškodovalo.

Hudi boji na vzhodu

Po nemškem uradnem poročilu dne 24. I. so pri Kerču bili odbiti prav hudi sovražni napadi. — Sovražnik je napadal tudi med Pripetom in Berzino, pa je zamen skušal prebiti nemške črte. Prav posebno hudi so bili boji okoli Ilmenskega jezera, ki so trajali ves dan. V njih je bilo samo južnozahodno od Leningrada uničenih 57 sovjetskih tankov. Ponekod je sovražnik vdrl v nemške črte, tam se boji nadaljujejo. — Južnozahodno so nemške čete brez vsakršne motnje od sovražne strani iz-

ki je bila od Previdnosti določena, da obrazuje evropsko zgodovino v bodočih stoletjih.

Dvanajsto leto nove organizacije našega naroda bo stavilo na fronto in na domovino najhujše zahteve. Kakor koli močno pa bo tudi vihar besnel nad našo trdnjavo, konec koncev se bo nekega dne kot vsaka nevihta polegal in iz temnih oblakov bo zopet posijalo sonce za one, ki so vztrajno in neomajno zvesti svoji veri izpolnjevali svojo dolžnost.

Ta vojna bo navzlic vsem zlodejstvom naših nasprotnikov vodila do največje zmage Nemčije.

praznik nek odsek in se umaknile v nove pripravljene postojanke.

Pri Kerču — kakor naglašja nemško uradno vojno poročilo 25. jan. — sovražnik še huje napada. Pri Kirovem gradu je sovražnik napadel z več divizijami. Eno vdorno mesto je z nemškim protinapadom bilo zoženo. — Južnozahodno od Pogrebišča so nemške čete začele protinapade ter so zavzele močno utrjene sovražne postojanke. — Med Pripetom in Berzino je sovražnik spet zamen skušal prebiti. Zato pa boji pri Ilmenskem jezeru in Leningradu naraščajo.

Na Kerču so hudi boji na enem vdornem mestu — se glasi poročilo 26. jan. Pri Kirovem gradu je bilo tega dne zbitih 42 sovražnih oklepnikov. — Pri Zaškovem in Pogrebišču so nemške sile v srditem napadu vdrle v nove sovražne postojanke. V teh bojih so Nemci sovražniku uničili ali zajeli 203 tanke in 105 topov. Med Pripetom in Berzino so boji malo popustili, zato pa so boji pri Ilmenskem jezeru in Leningradu vedno hujši. — Dne 25. I. je sovražnik na vsem svojem bojišču izgubil 328 tankov.

Kakor sporoča nemško uradno poročilo od 27. I., so bili sovjetski napadi pri Kerču in Cerkasih odbiti, medtem ko so nemške čete pri Zaškovem in Pogrebišču v svojem silnem napadu napredovale ter samo na enem kraju zaplenile ali uničile 66 sovražnih tankov ter 99 topov. Med Pripetom in Berzino je sovražnik izgubil 26 oklepnikov. Med Ilmenskim jezerom in Leningradom so še hudi boji. — Tega dne je sovražnik na vsem bojišču izgubil 505 tankov.

S hudimi krvavimi izgubami je sovražnik zamen napadal pri Prekopih, Kerču in Cerkasih kakor tudi pri Beli cerkvi, zato pa so nemške čete uspešno napredovale pri Zaškovem in Pogrebišču, kjer so uničile mnogo sovjetskih čet in 115 oklepnikov. Tako poroča nemško uradno poročilo 28. I., ki naglašja, da bitka med Ilmenskim jezerom in Leningradom še traja. Včeraj je na vsem bojišču sovražnik izgubil 234 tankov.

Hudi komunistični porazi v Bosni

Iz Berlina poročajo dne 23. I., da so komunistične tolpe skušale zasesti mesto Tuzla v Bosni, da pa so pri tem bile hudo poražene.

Tolpe so zbrale okoli Tuzle močnejše sile in so jo zvečer dne 16. januarja po siloviti topniški pripravi napadle z vseh strani. Nemške čete so obdržale v nočnih bojih svoja oporišča in so zlasti onemogočile močan sovražni napad na vzhodni del Tuzle. Naslednji dan je nek nemški napadalni bataljon vrgel tolpe daleč od mesta. Samo v enem dnevu so imeli komunisti 179 mrtvih in številno ranjene. Nadaljnje občutne izgube pa jim je zadalo nemško topništvo, ki je razbilo sovražne napadalne postojanke.

Dne 26. prosinca poročajo iz Berlina:

Izjalovljen komunistični napad na vzhodno bosansko industrijsko mesto Tuzlo je tudi v zadnjih dneh terjal od tolpe občutne izgube. Dne 21. in 22. januarja so imeli samo tu 200 mrtvih in 168 ranjenih. Tuzlo napadajoči komunisti so imeli nalog, da na vsak način zavzamejo mesto, da bi si lahko preskrbeli živih in obleto. To je ponovni dokaz, kako občutno so nemške očistevalne akcije na bosanskem področju motile oskrbo tolpe.

Kraljevi karabinjer – pomagač komunističnih morilcev

Kraljevski sluge so že dolgo skrivaj sodelovali s komunisti
Kako je bil umorjen Iv. Skubic z Viča

Dokazov, kako so ne le kraljevski Savojski vojski, marveč tudi karabinjerji in njihovi poveljniki družno sodelovali s komunisti pri uničevanju poštenih Slovencev, takih dokazov je vse polno. Tudi tale dogodek je en tak dokaz. Objavljamo pa ga zato, ker je tako pretresljivo, da se mora človek zgroziti, kako hladnokrvno so Savojski varuhi reda in miru gnali poštene Slovence v komunistično klavnico. Hvala Bogu, pri vsej tej tako žalostni resnici žalostno je še živa priča, ki so zdaj njene besede tudi zapisane v večno sramoto komunističnim rabljem in kraljevskim oblastnikom.

Gospoj Ivanki Skubic so lanskega sušca iz stanovanja na Viču odpeljali njenega moža, ki so ga potem komunisti zunaj Viča na Kozarih ubili. Pravi kraljevi Savojski karabinjer je iz objema njegove družine odpeljal Ivana Skubica, ga izročil komunistom, da so ga ubili. Istočasno je izročil tako komunistom tudi Skubčevega brata Franceta, ki pa se mu je posrečilo, da je ušel, dasi je bil hudo obstreljen od komunistov. Naj pripoveduje sama vdova, kakor je njeno pripovedovanje prinesel »Slovenec« dne 27. prosinca:



Dne 30. marca zvečer ob pol devetih smo šli pri nas že spat. Ob devetih pa je nekdo potkal na okno. Vprašali smo, kdo je. Oglasil se je nekdo: »Karabinjerji! Hotela sem odpreti, pa mi mož ni pustil, češ da bo sam pogledal kdo je. Pogledal je skozi okno in spoznal nekega viškega karabinjerja, zato je odprl.

Vstopil je znani viški karabinjer, poleg njega pa je bil še nekdo drug, tudi v karabinjerski uniformi, ki je pa ves čas molčal. Prvi karabinjer reče mojemu možu:

»Aretirani ste, ker ste nevaren komunist. Nam ste sicer blinili, da ste proti komunizmu, toda sosedje so vas zatožili. Šli boste z menoj na karabinjersko postajo, kjer že čakajo priče, ki vam bodo v obraz povedale in dokazale vaše komunistično delovanje.«

Mož se je razhudil: »Prav, bom šel na komando, bom vsaj videl, kdo je tisti lažnivec.« Meni se pa že takoj od začetka stvar ni zdela čisto v redu. Potegnila sem moža nekoliko v stran in mu rekla:

»Oče, poglej, če so res karabinjerji. Devet je ura, pa sta samo dva, saj veš, da jih sicer pride cela vojska.«

Karabinjer pa je to slisal, mi pokazal karabinjersko legitimacijo in rekel: »Saj nismo sami, tam doli nas čaka avto!« Mož mi je mirno odvrnil: »Poznam ga, saj je pravi karabinjer.« Začel se je oblačiti.

Tedaj pa je karabinjer zapazil v kotu lepe nove škornje in brž rekel mojemu možu:

»Zunaj je veliko blato, nikar si ne obuje nizke čevlje!«

In res je mož odločil nizke čevlje, oblekel pumparice in obul škornje. Potem sta ga ob karabinjerja močno uklenila. Meni se je to zopet čudno zdelo, hotela sem preprostiti karabinjerja, pa mi je nastavljal revolver in me odrinil proč. Ko je bil mož že uklenjen, mu je karabinjer nekako zasmehljivo dejal:

»No, kaj bi vi naredili, če bi prišli k vam namesto karabinjerjev komunisti?«

In mož je odvrnil: »Ne bi se takole lepo pogovarjal, kot se z vami, že zdavnaj bi oba letela na cesto.«

Karabinjerja sta mi moža odpeljala in se že čez pet minut vrnila. Na dvorišču sta srečala moževega brata Antona Skubica in ga vprašala, kje je brat France. Anton jima je pokazal sosedno hišo, kjer je stanoval brat France z ženo in tremi otroci. France ni še nič vedel, da so mi moža odpeljali. Dvignila sta brata s postelje, počakala, da se je oblekel, in ga odvedla držeč ga vsak za eno zapestje. Prav tako sta mu rekla, da mora iti na komando, da je obtožen komunizma.

Namesto proti Ljubljani pa sta karabinjerja zavela s Francetom proti Kozari. Bratu se je to že čudno zdelo, začel se je nekoliko upirati, pa sta ga s silo vlekla naprej. Nekako na pol poti

proti Kozarjem pa jim je prišel nasproti Velkavrh France, znani komunist. Tedaj pa je brat že vedel, kaj to pomeni. Karabinjerja sta ga vlekla v Kozarje do nekega mostička. Tam pa je France zapazil večjo skupino komunistov, ki so s hriba pripeljali zvezanega možkega. France niti slutiti ni, da je to njegov brat, moj mož, Ivan Skubic.

Oba so postavili k mostu z obrazi proti vodi. France je postrani pogledal k svojemu sojetniku in videl, da je komunist Rihar pravkar dvignil puško, da bi mu s kopitom razbil glavo. Istočasno pa je komunist Velkavrh prav tako dvignil puško kopito nad njegovo glavo. France se je brž iztrgal in zbežal. Mimogrede je zapazil, kako se je tudi neznanec ob njegovi strani zganil in hotel zbežati. Tedaj pa ga je Rihar brž ustrelil v tilnik. Brata pa je puškin strel zadell v komolec, krogla je razbila vse kosti od komolca do zapestja. Bežal je proti bloku, toda komunisti so tekli za njim in ga zasledovali prav do bloka. V bolnišnici je šele zvedel, da je bil umorjen njegov brat.

Cvetke iz rdeče republike v Dobropoljah

Lanskega oktobra po Savojski izdaji se je komunistom zdelo, da so na konju. Savojski junaki so jim namreč izročili vse orožje, da bi ga uporabili zoper Slovence. Tiste dni so tudi v Dobropoljah uredili »sovjetsko republiko«, ki bo vsem Dobropoljcem ostala stoletja v živem spominu, da tega niti pozni rodovi ne bodo pozabili. Kljub vsem grozam pa so ljudje vendarle uvideli, da se komunisti s svojim »vladanjem« prav za prav le igrajo in da se »svojo republiko le gredo«.

Ljudje so počasi postali samozavestni ter se niso dali ukloniti. Ni čudno, da so nekateri rdečkarski vodje govorili, da bi bilo treba najmanj 1500 Dobropoljcev pobiti. Tega pa si niso upali, ker so se začeli bati vstajajočega domobranstva. Kako so se ljudje malo dali od komunistov za nos voditi, nam najboljši dokazujejo razni »miting«, ki so jih komunisti prirejali.

Cuker in Tito

Dne 3. oktobra 1943 je bil miting za žene v vasi Cesta. Vodila ga je tovarišica učiteljica Ambrožičeva, a že po nekaj besedah ji vpade kmečka mati:

»Holt! Zdaj imam jaz besedo. Zdaj se bomo pomenili o cukru!«

»Tovarišica — zdaj govorimo o vojski in politiki,« se lovi Ambrožičeva, a mati ne odneha.

»Dobro zdaj sem še mati ne tovarišica. Le povejte, kdaj bomo dobile kaj cukra?«

»Naše tovarne še ne delajo.«

»Pa kje imate tovarne?«

»V Novem mestu jih gradijo.«

»Uh, stara sem in gotovo ne dočakam cukra.«

»Pa pridite k meni, vam ga pa jaz dam, da bo mir.«

»Ubogajme nisem prosila in menda nismo zdaj v taki državi, da bi morala začeti.«

Nato je miting mirno potekal. Tovarišica pa je venomer govorila o nekem Titu.

»Pa se je oglasila mati: »Tito, Tito — kaj pa je to Tito? Tito je bil pri nas nek pes. Velik...«

»Matil Tito je vendar komandant komunistov.«

»Aha! — Pa vendar, kaj je Tito? Ali je cesar ali je ban ali pa je kralj?«

Kdo naj na to odgovori? Tudi tovarišica ni mogla.

»Jugoslovanska kraljica« — Štupnikova Zefa

Istega dne je bil miting v Zdenski vasi v gostilni Štrumbelj. Po mitingu so napovedali govor jugoslovanske kraljice-matere Marije.

Ko sem zjutraj šla po vasi, so me vsi ljudje nekako čudno pogledovali. Šla sem na karabinjersko postajo in vprašala, kaj je z mojim možem. Tam pa o njem niso nič vedeli. Ljudje so mi pa povedali, da ob Gradaščici leži možko truplo. Šla sem pogledat in v mlaki krvi je ležal moj mož skoraj do gola slečen, na glavi pa je imel kakih 15 ran.

Tisti karabinjer je bil zelo prijazen in zelo priliznen. Vedno je govoril čez komuniste, vedno je spraševal ljudi, kaj mislijo o komunistih. Tako so bili komunisti vedno o vsakem informirani. Možu pa se je že prej večkrat čudno zdelo, zakaj ni mogel pri karabinjerjih nikdar dobiti dovoljenja za prehod čez blok. Delo je imel v Ljubljani, zato je kakih desetkrat vložil prošnjo za dovolilnico, pa je nikdar ni dobil. In vedno je v veži zagledal tega karabinjerja. Nekoč pa je od vojaških oblasti dobil potrdilo, da je zaposlen pri gradnji vojaških barak. S tem potrdilom so ga pač morali pustiti čez blok. Toda nekega večera so mu potrdilo na bloku enostavno raztrgali. Tedaj je vložil prošnjo naravnost na Corpo d'Armata, ne da bi jo prej nesel na karabinjerjsko postajo. Ko je bil mož že ubit, sem dobila odgovor od Corpo d'Armata, da mož ni nikdar vložil prošnje za dovoljenje, da je bila to prva prošnja, ki so jo dobili, in da so mu dovolilnico sedaj že izstavili. Seveda, ker so karabinjerji vsako prošnjo vrgli v koš.

Za ta govor so radio sprejemniki primerno »ojacili«, kakor so rekli.

Pa nek neumen dekleč je opazil, da so v radio vtaknili poleg električne žice tudi telefonsko, tisto, ki je bila napeljana v hišo Zefe Štupnikove, kjer je bil telefon.

»Kraljica« je spregovorila: čudno domač je bil naglas, beseda čisto dobropoljska. In nalašč za Dobropolje je govorila. Hudovala se je na »belo gardo« in prosila ljudi, naj vendar komunistom kaj boljše kuhajo in ne le repo in kolerabo. Ljudje bi bili še kar verjeli, ko bi ne bil nek paglavec odkril v Štupnikovi hiši jugoslovansko kraljico, ki je telefonirala v zvočnik. Bila je to Štupnikova Zefa, simpatizirka OF.

Oh ti paglavec, da si vse pokvaril!

500 komunistov ubitih nad Gorico

»Deutsche Adria-Zeitung« poroča iz Gorice: »Od 15. do 20. prosinca 1944 so nemški oddelki, ki so očistili prostor južno od ceste med Gorico in Ajdovščino, presenetljivo udarili od te ceste proti Trnovskemu gozdu in Čepovanu. Mnogostevilne tolovajske tolpe so pri tem stisnili na prostor med Čepovanom in Lokvami, ki so ga zagostili tudi s severne strani. Tolpe, ki so tako bile tukaj prisiljene k boju, so bile uničene. Naštetih so nad 500 mrtvih trupel in zaplenili mnogo orožja in vojnega blaga — Nemške čete so dolgo časa mirno opazovale, kako se tukaj zbirajo tolovaji. Ko je nepoči odločil trenutek, so udarili po njih.«

»V hribih je konec muzike,« je povedal pripadnik komunističnega krdela, ki se je te dni z orožjem, opremo in veliko harmoniko prijavil v Bršljino domobranec.

»V devetih mesecih sem bil samo enkrat sit,« je povedal prisilni mobiliziranec, ki je pribežal k vrhniškim domobrancem iz boljševiškega pekla.

Trst v preteklosti in bodočnosti

Novi tržaški dnevnik »Deutsche Adria Zeitung« je objavil članek o gospodarskem pomenu in položaju Trsta v preteklosti, sedanjosti in bodočnosti. Članek ugotavlja, da bo gospodarski pomen Trsta rasel s poudarkom in udejstvovanjem evropske gospodarske vzajemnosti. V novi Evropi bodo ostala odprta vsa vrata v svet in bo tudi Trst predstavljal velika vrata ob severnem Jadranu. Postal bo spet prometno središče Evrope za jug in jugovzhod, ker je od Port Saida oddaljen samo 2400 km, dočim znaša razdalja od Hamburga do Port Saida 6600 km.

Kaj je NOVEGA

Slovenskim družinam!

Te dni je v Ljubljani izšla prelepa knjižica z naslovom »Posvetitev družin Brezmadežnemu Srcu Marijinemu«. Namen te knjižice je v slovenskih družinah obuditi notranjo pripravljenost, da bi se posvetile Marijinemu Srcu. Knjižici je ljubljanski škof g. Gregorij Rožman napisal kratko uvodno besedo, ki je tako lepa, da jo moramo ponatisniti:

»Slovenske družine!

Preberite to knjižico in premislite jo in dajte prostora brezmadežnemu Srcu Marijinemu. Marija bo slovenski narod rešila, če se bo dal rešiti — rešila ga bo po njegovih družinah. Kakor? S tem, da se družine posvetijo Njenemu brezmadežnemu Srcu in v duhu te posvetitve žive. Storitve tako! Resno se posvetite in po Marijini obljudbi bo tudi nam zasijala spet doba miru.

Posvetilo našega naroda je uvodna posvetilna pesem, ki se glasi:

Marija!

Tvojemu Srcu se posvečuje
narod slovenski, ki v krvi zdihuje,
Tvoja naj bo vsa zemlja slovenska...

Tvoje naj bodo slovenske družine,
naša mladina, cvet domovine!
Tvoji naj bodo slovenski domovi,
travniki, polja, zeleni gozdovi!

Tebe slavijo naj naše planine,
vinske gorice in sončne ravnine!

Zemlja slovenska, družine, ljudje
upajo v Tvoje prečisto Srečo!

Knjižica potem obravnava vso človekovo srečo v dobri družini ter vso nesrečo, ki izvira iz uničenih družin. Dobra družina ima svoje temelje v Bogu in vsi si moramo prizadevati, da bi ta košček raja, ki je v dobrih družinah, ostal ohranjen slovenskemu narodu. V to naj nam pomaga brezmadežno Srečo Marijino, ki naj se mu posveti vse slovenske družine.

Knjižico res od vsega srca priporočamo ter s škofom prosimo: »Preberite jo, premislite jo in dajte prostora v svojih družinah Marijinemu Srcu, da bo naš narod rešen in ohranjen!

Dolenjski begunci pri Mariji Pomagaj

V nedeljo 23. januarja so se begunci z Dolenjskega, Notranjskega in iz Bele krajine zbrali v ljubljanski uršulinski cerkvi in so od tam v množični procesiji po mestnih trgih in ulicah porinili k Mariji Pomagaj v ljubljansko stolnico. Bilo jih je do 1400. Posebnost te procesije pod vodstvom črnomojskega dekana g. Bitnerja in dobropoljskega nadžupnika gosp. Mrkuna je bila, da so v lepem številu moških ženske skoraj izginile. V benklavski cerkvi je imel krasen nagovor dolenjski župnik gosp. Škulj, ki je vse navzoče globoko ganil. Verska prireditve v vsakem pogledu lepo uspela in bo ostala vsem trpečim v trajnem spominu.

d Petdesetletnik je postal te dni šišenski župnik dr. p. Modest Novak. Bog ohrani g. jubilanta še mnogo let!

d Sladkor za čebelo. Slovensko čebelarstvo društvo obvešča svoje člane iz Ljubljane in njene bližnje okolice, da je zanje preskrbelo sladkor za pomladansko krmiljenje čebel. Za vsako čebeljo družino dobi član po 2 kg sladkorja. Zato pa bo moral takoj ob prejemu sladkorja oddati po pol kg trčanege medu. Člani izven Ljubljane naj so v tej zadevi zglede pri svojih podružnicah.

d Pošta Polhov Gradec je pričela 27. jan. zopet posloovati za pisemsko službo.

d Pisemski promet s tujino. Pošte smejo zopet sprejemati navadne in priporočene do-

pisnice in pisma s pismenimi obvestili za sledeče države in pokrajine: Albanija, Bela Rusija, Belgija, Bolgarija, Črna gora, Danska, Estonija, Finska, Francija, Grška, Hrvatska, Letonska, Litvanska, Luksemburška, Monakovo, Madžarska, Nizozemska, Norveška, Poljska, Romunija, Slovaška in Srbija.

d Pregled žrebcev za plemo za leto 1944 je bil 3. februarja na Vrhniki, 4. februarja v Škofljici, 5. februarja pa na sejmšču v Ljubljani.

d Goriški nadškof msgr. Margotti je bil dne 12. januarja sprejet v posebni audienci pri sv. očetu Piju XII., ki se je zelo zanimal za verske in moralne razmere v nadškofiji. Izrazil je željo, da bi se življenje v nadškofiji kmalu vrnilo v običajni tek. Nato je podelil vsem vernikom nadškofije poseben apostolski blagoslov.

d Pustošenje savojske vojske. Upravi Ljubljanske pokrajine, finančnemu oddelku so v smislu odredbe predsednika pokrajinske uprave prijavile razne korporacije in zasebne družbe terjatve, ki so jih imele do italijanskih oblasti za razna javna in druga dela, za razne dobave in dajatve nekdanji savojski vojski in drugim. Kakor doznavamo, je bilo doslej upravi prijavljenih 128 milijonov teh terjatev. Kako ogromno škodo je naredila vojska izdajalskega in ubežnega kralja italijanskega po naših gozdovih, kaže pač dejstvo, da je 35 lesnih trgovcev prijavilo nad 27.800.000 lit svojih terjatev za dobavljeni les. Savojska vojska je silno pustošila po dolenjskih in notranjskih gozdovih. Škoda je še mnogo večja, kakor pa kažejo navedene vsote. Saj so tudi komunistični tolovaji na žalost mairske poskrbeli, da bo gozdna škoda še bolj občutljiva.

d 700 kg olja je izginilo iz zaloge Splošne italijanske petrolejske družbe v Trstu. Olje je porabno samo za industrijske namene, tudi kot dodatek k milu.

d 181 nezakonskih otrok se je lani rodilo v Ljubljani in okolici.

d Do 31. januarja so morali oddati mestnim oblastem na Goriškem vse lovske puške in strelivo. Lovsko orožje je dopuščeno še v jugovzhodnem delu videmske pokrajine.

d Pošta na Grosupljem zopet posluje. Za sedaj opravlja samo pisemsko službo.

d Protikomunistična predavanja prirejajo v zadnjem času tudi za učiteljsvo.

d Šest križev nosi na svojih ramenih gvar-dijan p. Ciprijan Napast v Novem mestu. Na mnoga leta!

d Vsi tisti, ki želijo potovati na Dolenjsko, naj se prej javijo v kmečki pisarni v Ljubljani v Kolodvorski ulici, kjer dobijo vsa navodila.

d Članek z naslovom »Dunajski mizarji nekdanj in sedaj« je priobčil »Trgovski list« z dne 21. januarja 1944.

d Da ne bo kazni. Dan na dan se dogaja, da ljubljanski mestni prebivalci hodijo v prepovedane dele gozdne ozemlja in delajo tam škodo na drevmi. Ne glede na to, da je poškodovanje gozdnih nasadov strogo prepovedano ter je oseba, ki jo pri tem zalotijo, najstrožje kaznovana, je treba poleg tega upoštevati tudi še prepoved vojaške oblasti z dne 16. IX. 1943, ki se tiče dostopa v gozdne dele na ozemlju mestne občine v notranjosti zapornega področja. V to področje spadajo gozdni deli severovzhodno Rožnica, razen parka v Tivoli in parka hotela Bellevue, prav tako pa ta prepoved velja tudi za gozdni svet jugovzhodnega dela Golovca. Prepoved vojaške oblasti določa smrtno kazen za osebo, ki jo zalotijo v imenovanih področjih.

d 50 letnico obstoja je praznovala preteklo leto Franceta Stupice trgovina z železnino in poljedelskimi stroji v Ljubljani poleg »Figovca«.

d Pošiljke za Koroško in Gorenjsko imajo posebne številke. Z odredbo poštnega ministrstva morajo v nemškem notranjem prometu dobiti vse pošne pošiljke ob naslovih še posebno značko — poštno številko. Ta naj omogoča enostavnejšo izbiro in urejanje pisem v velikanem poštnem prometu po razsežni državi. Za Koroško in Gorenjsko je bila določena poštna številka 12 b. To številko je treba na pisemih napisati v zarisan krog, ki naj bo na naslovu levo od kraja, kamor je pošiljka namenjena. — Poštna številka za vso štajersko pokrajino je 12 a.

NOVI GROBOVI

† Dr. Miroslav Ploj

V soboto dne 22. januarja je umrl v Mariboru v 82. letu starosti dr. Miroslav Ploj. Kot politik je bil državni in deželni poslanec, prvi predsednik jugoslov. kluba v dunajskem parlamentu, pozneje veliki župan mariborske oblasti. Bil je izvoljen tudi v senat in postal njegov podpredsednik. Pokojnik je bil po materi pravi bratranec pokojnega dr. Antona Korošca, a je bil njegov politični nasprotnik. Kljub temu so dr. Ploja zaradi ljubezni do ljudstva — že v Avstriji se je potegoval za ustanovitev ljubljanske vseučilišča — tudi nasprotniki spoštovali. Naj počiva v miru!

V Trstu je umrl inž. Anton Stegu, ravnatelj poštinih in telefonskih zgradb v p. — V Radovici v Beli krajini je odšel v večnost znani vinogradnik 61 letni Matija Slobodnjak. — V Trebnjem je zapustil solzno dolino dolgoletni član trdke Jelačin in Ko. Gustav Kobe. — V Ljubljani so odšli v večnost: upravitelj ženske bolnišnice v p. Alojz Turk, Alojzija Hvala, sestra bivšega dekana v Cerkljah Ivana Dolinar por. Cerne, operni dirigent Niko Stritof, učiteljica v p. Josipina Kalin roj. Malec, učiteljica v p. Ljudmila Bukovic, učitelj v p. Ivan Petrič, mesarski mojster Rudolf Pušnik, posestnik Anton Cerne z Viča, poštni zvičanik v p. Alojz Gerbec, Marija Kunst, nadučiteljica vdova Eliza Matko, krojaški mojster Ivan Zajec, poštni uradnik v p. Franc Vagaja, železniški strojevodja v p. Matija Roth, vdova po višjem geometru Ana Pir, vpokojenec tobačne tovarne Kajetan Kante in najstarejši Trnovčan 93 letni uslužbenec drž. žel. v p. Alojzij Pir. — Naj počivajo v miru! Preostale tolaži Bog!

d Dodatni vodovod v Celju dograjen. Že leta 1941 se je izkazalo, da je celjski vodovod zdaleka nezadosten. Ko zamisli župana Roberta Himmerja so te dni dokončali 2800 m dolg cevovod kot dodatni vodovod s priključkom na staro omrežje.

d Nesreča ne počiva. Pri padcu na cesti si je zlomil roko starovpokojenec Valentin Jadranc; pri padcu se je poškodoval na glavi Jakob Ferlan; desna rebra si je zlomila 30 letna brusarica žena Vida Hubrova, levo ključnico pa delavec Stefan Škrli, vsi iz Ljubljane. — Ker se je bomba razpočila je dobil hude poškodbe po obeh nogah 7 letni Mirko Zrimšek iz Begunj. — Nogo si je zlomil 17 letni delavec Vinko Kačar iz Šmarina ob Savi. — Pri padcu s tramvaja v Trstu si je hudo poškodovala nogo 41 letna Stefanija Zidarič. — 20 letni Benedikt Štrukelj od Sv. Križa pri Ajdovščini je z rovnico zadel ob topovski izstrelek, ki se je razletel in fanta tako ranil na nogo. — V Ljubljani si je zlomil pri padcu nogo Rajko Mlejnik in 45 letni Rudolf Kosmač. — Marija Šončičova si je pri padcu poškodovala nogo, frizerka 24 letna Slavka Kramarjeva si je zlomila desno nogo, s plinom se je po nesreči zastrupil 15 letni mehaniški vajenec Ladko Grobelnik, vsi v Ljubljani. — V Štepanji vasi je nek voznik na cesti povozil 15 letno šoferjevo hčerko Olgo Vontinovo iz Dobrunj.

d Odpiranje in zapiranje samostojnih trafik. Pristojna oblast je določila: Samostojne trafike se morajo ob delavnikih odpreti ob 7.30 in zapreti ob 18.30. V času od 12.30 do 14.30 morajo biti zaprte. Ob nedeljah in ob obveznih praznikih morajo biti samostojne trafike zaprte ves dan. V teh dneh je tudi nesamostojnim trafikam prodaja prepovedana.

d Časopis »Mali gospodar« je prenehal izhajati. Te dni smo dobili zadnjo trojno številko za oktober, november in december.

d Po 200 gramov mehkega sira na osebo so dobili za januar v Trstu. Tamošnji prehranjevalni zavod ima na razpolago tudi 800 kg medu, ki ga prodaja po 11 lit za kilogram. — Črna kava v tržaških kavarnah I. in II. skupine stane 1.20 lire, v kavarnah III. in IV. skupine pa 1 lito. — V Trstu je zopet dovoljena svobodna prodaja vžgalic.



25

Robinzonove ZGODBE

Več dni se nisem upal iz hiše, kamor sem se zaprl. Zabil sem celo ubogemu Pollpollu, da mora biti tiho in sem ves čas napeto gledal iz svojega zavetišča in prisluškoval.

V teh dneh pa sem dožgal nekaj važnega. Ko sem sejal žito, nisem mislil na morebitno obleganje. Zdaj sem sklenil, da bom v bodoče, če me Bog obvaruje nesreče, ki sem se je tako bal, sejal mnogo več pšenice in riža, tako da bom imel žitnico dobro založeno. Sklenil sem tudi, da bom pazil, da bo orožje vedno pripravljeno in smodnik dobro osušen.

Kako čuden je človek! — Kolikokrat se zgodi, da se danes boji tega, kar si je še včeraj želel. Prav tako je bilo tudi z menoj. Kako zelo sem si želel, da bi videl kakega človeka. Ali nisem sklenil, da odveslam na sosednji otok zato, da bi našel ljudi? Ali nisem rekel, ko se mi je vzbudila misel, da bom naletel na ne preveč miroljubne divjake: »Bojle je, da padem v boju, kot da nadaljujem to samotarso življenje?« Zdaj pa sem trepetal, ker sem na otoku zagledal samo sledove ljudi!

Polagoma pa sem se le pomiril in prišel do bolj pametnih misli. Saj sem imel več ko dovolj dokazov, da me božja Previdnost čuva, kljub mojim napakam, nevednostim in zablodam. Tudi strah pred smrtjo, ki bi me doletela v boju, je bil pretiran. Ali ni bila manj zavidanja vredna smrt zaradi starosti in zapuščenosti?...

Ta misel me je napolnjevala s tolikim strahom, da sem si začel kar želeli, da bi prišli divjaki, pa tudi če bi se moral boriti z njimi. Eden proti sto! Brez dvoma bi mi bilo ljubše, če bi padel v boju, kakor pa da bi me ujeli in morda živega deli iz kože. Brez dvoma bi se v tem primeru raje prostovoljno izpostavil smrti.

Take in podobne misli so mi več tednov rojile po glavi. Nekega jutra pa, ko sem pravkar vstal in sedel na postelji, so mi prišle na misel besede iz svetega pisma: »Pokliči me v potrebi; rešil te bom, in ti me boš slavil.« Začel sem moliti in prositi. Ker sem v teh dneh strahu popolnoma pozabil na sveto pismo in ga nisem več prebiral, sem ga zdaj zopet vzel v roke, ga položil na mizo in odprl. Pogled mi je obstal na sledečih besedah: »Zaupaj v Gospoda, bodi vesel, ne izgubljal poguma in zaupaj v Gospoda! Nemogoče mi je povedati, kako tolažitno so bile zame te besede. S svetim spoštovanjem sem zaprl knjigo. Poln zaupanja sem se vrnil k vsakdanjemu delu. Odšel sem celo k poletni hišici, ne da bi se mi kaj zgodilo. Tudi videl in slišal nisem nič sumljivega. Polagoma sem prepričal samega sebe, da sem se glede sledov varal ali pa, da sem jih napačno razlagal.

Da bi se o tem še bolje prepričal, sem se vrnil na kraj, kjer sem našel

sledove. Moral sem se uveriti, da ni bila prevara, ampak da so sledovi v resnici bili v pesku. Morda pa so bili sledovi mojih nog? Izmeril sem sledove: bili so mnogo večji. Poleg tega sem nosil nekake čevlje, narejene iz kož in zvezane z vrvicami. Pri sledovih v pesku pa se je poznal natančno palec, ločen od ostalih prstov. Torej? Nobenega dvoma ni bilo več. Ni bila le prevara.

Nov strah, nova groza, nov beg v trdnjavo, kjer sem se zavaroval kot prvič. Zopet so se začeli težki dnevi strahu in zaskrbljenosti.

Robinzon se pripravlja na obrambo

Živel sem v neprestanem strahu in nisem imel več miru. Posebno ponoči se mi je vsaka senca zdela divjak v zasedi. Ob vsakem zvoku, pa naj je bilo šumenje listja ali krič živali ali kar koli, za kar se prej nisem niti zmenil, sem postal pozoren kakor plašljiv konj, ki ob najmanjšem šumu dvigne glavo. Mar nisem bil tudi jaz podoben splašenemu konju?

Morda. Morda so bile moje domneve nekoliko pretirane, vendar pa ni bilo odveč, če se pripravim, pa naj se zgodi kar koli.

S tem, da sem povečal votlino in naredil vrata, ki so vodila izven obzidja, moje bivališče v primeru obleganja ni bilo več tako varno. Ker je bil nasip tako obširen, bi ga le s težavo mogel braniti, ker sem bil sam. Zato sem si naredil varnejše zatočišče na kraju, ki se mi je zdel strateško bolj primeren in ga zavaroval z nasipom iz steptane gline. Ta nasip sem opremil s strelnimi linami. Tudi zunanji nasip sem opremil s strelnimi linami, ki so bile videti od zunaj samo ozke razpoke, na znotraj pa so se razširile, tako da je bilo mogoče meriti tudi na veliko razdaljo. Ob vsako lino sem pritrdil puško, naslonjeno na primeren podstavek. To so bili moji topovi. S pomočjo vrvice privezane na peteline vseh pušk sem svojo »baterijo« uredil tako, da bi v primeru potrebe lahko sprožil vse obenem. Vadil sem se tudi, da bi jih znal

ker najhitreje zopet nabasati. Te priprave so me stale več mesecev trdega dela in gospodje sovražniki se medtem imeli dovolj prilike, da bi me lahko napadli. A, hvala Bogu, ves čas jih ni bilo na spregled. Pustili so mi celo dovolj časa, da sem nasadil cel gozd mladih vrb v širokem krogu okrog svojega bivališča. Med to naravno obrambo in trdnjavo je bil širok prazen prostor, kjer bi lahko takoj zapazil sovražnika, ki me torej nikakor ni mogel presenetiti. Bil sem torej dobro zavarovan.

Sovražnik mi je pustil še celi dve leti časa, tako da so moje vrbe medtem bujno ozelenele in tvorile kodaš gora, ki je od zunaj oviral vsak pogled v notranjost. Kdor bi prišel od zunaj, bi niti zdaleka ne slutil, da je za tem drevjem to, kar je v resnici bilo.

Odhajal sem iz trdnjave s pomočjo lestev, po katerih sem splezal na vrh strmega hriba, ki je bil podoben visoki kemu obzidju in ki bi ga brez lestev sploh ne mogel preplezati. Lestve sem seveda postavil na odstranjenem peti milij volji. Imel sem več lestev in sem jih uporabljal na poseben način. Najprej sem postavil ob skalo prvo lestev. Ko sem dospel na vrh, sem z vrvice dvignil kviku drugo in jo postavil na naprej štrlečo skalo. Isto sem storil še s tremi, kajti vseh je bilo pet. Ko sem dospel na vrh hriba, sem z lahke spustil vse lestve navzdol. Ko sem se hotel znova spustiti navzdol, sem po tegul navzgor najprej zgornjo lestev s pomočjo vrvi, ki je bila dobro skrita. Ko sem se spustil po tej navzdol, sem polegnil k sebi drugo in tako naprej. Mar nisem bil iznajdljiv? Postal sem pravi vojni inženir.

Med temi pripravami pa nisem zamarjal vsakdanjega dela. Posebno sem se posvetil kozereji, da bi si priskrbel živež, ne da bi mi bilo treba trčati smodnik, ki ga bom tako zelo potreboval v primeru obleganja, kakor tudi zato, da bi bil v primeru napada dobro založen z živežem. Kaj pa, če mi sovražnik izropa čredo? Silno bi mi bilo tega žal, četudi bi v tem bilo vsa škoda, ki bi mi jo povzročili, ker sem dobro vedel, koliko truda me je stalo, da sem si jo oskrbel. Imel sem dva načrta, da to preprečim. Prvi je obstojal v tem, da bi si naredil veliko votlino, kamor bi vsak večer spravil vso drobnico in jo varno zaprl. Drugi načrt pa je bil, da bi si naredil več staj na skritih in varnih krajih. V vsaki staji bi spravil po dvanajst kosov. Tudi če bi mi jih sovražnik uničil, bi katera le še ostala. Izvedba prvega načrta je bila preveč dolgotrajna. Tudi bi bilo za to treba preveč napora. Zato sem se oprijel drugega. Našel sem zelo skrit kotiček in izvedel, kaj sem sklenil.

V to prvo zavetišče sem spravil deset samic in dva samca, ter jih pustil tam, ne da bi se preveč brigal zanje. Saj so imele dovolj trave in vode ter prostora hlev. Sami nekaj jima je manjkalo, namreč svobode.

Strahotno odkritje.

Ko sem uredil prvo stajo, sem začel iskati primeren prostor, kjer bi zgradil drugo. Krenil sem proti zahodnem delu otoka, kjer še nisem nikoli bil. Ko sem se povzpel na majhen griček, da bi si ogledal bližnjo okolico, se je moj pogled usmeril proti morju in zdelo se mi je, da vidim v veliki daljavi črno točko... Črna? Spustil sem se po poboju navzdol, da bi videl bolj od blizu. Nič... Morda je bila le prevara, ali pa je bila morska ptica. Bilo je brez pomena, da bi še mislil na to, kajti naj sem še tako napačno očel, nisem videl ničesar več.

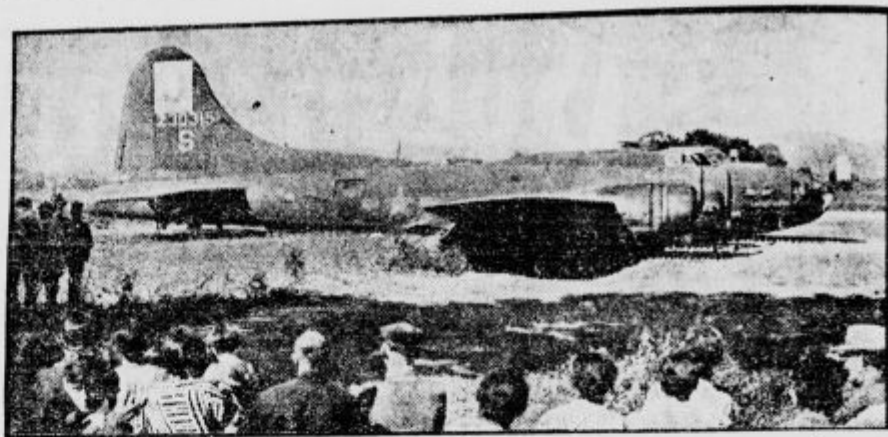


Oh vsako lino sem pritrdil puško.

(Dalje v prihodnjem številu)

Posledice sovražnega letalstva

▼ sedanji vojni tako Angloamerikanci kakor ruski boljševiki še niso dosegli nobenega odločilnega uspeha. Zato hočejo z ustrahovalnimi napadi iz zraka na cvetoča mesta doseči to, kar se jim na bojiščih ni posrečilo: omajati zaupanje ljudstva v zmago osnih sil. Res da so zaradi nečloveškega bombardiranja mnoga žarišča kulture in bogastva zelo trpela. Res je, da sovražniki z neverjetno borbenostjo uničujejo veličastne hiše božje, samostane in druge verske dobrine. Toda morala osnih narodov ni padla, temveč se je njih odporni duh celo dvignil v trdnem pričakovanju gotove zmage.



Ameriška »leteča trdnjava«, ki je bila pri bombardiranju nemškega mesta močno poškodovana. Pilot je srečno pristal na švicarskih tleh, čeprav je tehtala trdnjava nad 30 ton.



Sovražniki so nedavno brezsrčno bombardirali slavno kölnsko katedralo. Slika kaže severni del znamenite hiše božje, kamor so (v Kelmorajnu) svoj čas romali tudi Slovenci. V ozadju se dobro vidijo razbite orgle.



Angloamerikanci so v Milanu bombardirali tudi znano cerkev »Santa Maria delle Grazie« in jo porušili. Čudežno je ostala nepoškodovana slika Leonardo da Vincijeve »Zaduje večerje«.



Grozote zračne vojne: Žrtve zavezniškega zračnega napada na Le Creuzotove tovarne v Franciji.



Nemška šolska mladina razne starosti polni vreče s peskom za uporabo pri sovražnih zračnih napadih.

U. Mioni — V. Lovšin

Zgodovinski roman
iz časov sv. Pavla

RAHELA

20 Na stolpu je bila vedno vojaška straža; ostali vojaki so bili pa nastanjeni v vojašnici, ločeni od stolpa s široko cesto, in velikim mostom, da so mogli vojaki priteči v slučaju potrebe iz vojašnice na stolp, ne da bi morali po cesti.

Tribun je bil točasno Klavdij Lizija, Rimljan, ki je dosegel dasi že mlad visoko čast in jo je upravljal nekaj let. Bil je pameten vojak, katerega je namestnik cenil; na razpolago je imel 60 pešcev in 260 konjenikov, ki so zadostovali za vzdrževanje reda v Jeruzalemu. Ljudje niso mogli prenašati rimskega jarma, vendar se niso puntali; toliko manj, ker so sadijeji in duhovniki ocenjevali dobiček, ki jim je prihajal iz zveze z močnim imperijem in so se bali posledic upora, pa tudi farizeji so bili precej naklonjeni.

Tribun je ravno nameraval pisati namestniku Antoniju Feliks, ko mu je prišel na ošesa daljni hrup.

Vstal je.

»Pri Herkul! Hrup v templju!« vzklikne. Vedno se je bal kakega upora med ljudstvom.

Pred kakim mesecem se je bil pojavil v Jeruzalemu nek jud iz Egipta, ki je izvajal čarovnije in se tam izdajal za božjega poslanca in se mu je posrečilo odpeljati trideset tisoč mož, katere je prepričal, da se bodo na njegov priprost migljaj odprla vrata v Jeruzalem in on jih bo povedel v mesto nasproti gotovemu zmaganstvu.

Feliks je moral poslati vse razpoložljive sile v Palestini proti njemu in je zaupal poveljstvo Liziju. Sovražniki so se udarili ob vznožju Olske gore. Štiristo teh zapeljancev je padlo, dvesto je bilo ujetih in obsojenih na križ, drugi razpršeni. Egipčan je pobegnil s štirimi tisoči privrženec v puščavo. Mnogi so ga zapustili po tem neuspehu, mnogi pa so še vedno z njim čustvovali in so bili prepričani, da bo zmagal. Pričakovali so s trdnim prepričanjem povratka. Ali se je on vrnil.

Neki vojak plane v sobo.

»Velik hrup v templju.«

»Egipčan?« vpraša Lizija.

»Ne vem. Hočejo umoriti nekega moža. Vlečejo ga po cesti, da ga kamenjajo.«

»Ljudska sodba? Ne bo! Treba jim je dati nauka. K meni vsi vojaki, ki so v trdnjavi!« zapove tribun; pripaše si meč in pritrdi čelado na glavo.

Dve minuti kasneje že odhaja iz trdnjave na čelu štiridesetih, dobro oboroženih mož in plane proti zaprtim tempeljskim vratom pred katerimi je razgrajala druhal, ki je ravno prišla ven.

Vojake so sprejeli s kriki. Žvižgi, sramotnjem, grožnjami in neprestanimi kiki: »Proč z njim, proč z njim! Hitro, hitro! Predno pridejo do njega.«

S Pavlom so grdo ravnali, ga topli in kruto bili; nikoli ni v svojem dolgem življenju borben bolečin bilo huje. Toda vojaki so si že odprli prehod do njega in ga obstopili.

»Uklenite ga!« zapove tribun, ki ni vedel kako soditi tega malega starčka, ki ga je druhal tako sovražila in zahtevala njegovo smrt.

Pavla so zvezali z dvojnimi verigami; vojaki so prišli za konec verig in tribun se je obrnil k druhali in vprašal:

»Kaj imate proti temu človeku?«

Vsi so hoteli odgovorjati, vsi so kričali, vpili na vse grlo, dvigali roke, stiskali pesti in jih suvali proti Pavlu, mu grozili, ga hoteli mrtvega in se sklizevali na pravico. Kričanje je bilo tako oglušujoče, da ni tribun prav ničesar razumel.

Zato je dal povelje odpeljati Pavla v trdnjavo. Vojaki so si utrli z veliko muko prehod med druhaljo in so imeli mnogo opravka, da so ubranili svojega jetnika. Ko so prišli do podnožja velikih stopnic, je bil naval raz-

dražene množice tolik, da so vojaki dvignili Pavla na svoje rame, ker so se bali, da jim ga bodo strgali iz rok.

Pavla so imeli sedaj vsi pred očmi. Bilo je, kot bi šredni razjarjenih bikov pokazal rdečo rjuho. Divjanje druhali je rastlo že čez mejo; množilo se je zasramovanje, kriki in oglušujoče vpitje in vsi so kričali, vpili, mukali in vikali:

»Spravite ga s sveta!«

Pavla so nesli po stopnicah na balkon, od koder se je prišlo v trdnjavo. Nihče ni šel več za njim. Ljudje niso hoteli iti gori v stolp. Tu so prebivali častilci malikov; kdor je stopil sem je bil postavno nečist. Strah, da se postavno ne omadežujejo, je bil večji od sovraštva, ki so ga gojili do Pavla in ljudski val se je razbil ob vznožju stopnic kot se morski valovi razbijejo ob čerch.

Ko je prišel Pavel do vrat trdnjave, je vprašal tribuna:

»Ali mi dovoliš, da spregovorim nekaj s teboj?«

»Znaš grško?« ga ta vpraša, medtem ko je presenečeno gledal ubogega, malega, subega, potrtega in otožnega revčka. Mora biti velik zločinec, ker ga tako sovražijo, si je mislil.

»Znam.«

»Torej nisi oni Egipčan, ki je pred nekaj dnevi povzročil upor in odpeljal v puščavo štiri tisoč zavratnih morilcev?« nadaljuje Lizija, ki mu je vstal ta sun.

Lahen nasmeh je zaigral na Pavlovih ustnicah.

»Nisem. Jaz sem jud, meščan iz Tarza v Ciliciji, meščan neznanega mesta. Prosim te, dovoli mi, da spregovorim ljudstvu,« ga prosi

»Dobro, govori!« odgovori Lizija, željan izravnati sporno točko.

Pavel se obrne z visokih stopnic proti množici in zamahne z roko. Radovednost, da ga slišijo, je toliko, da utihnejo razgrajajo. Pavel torej začne aramejsko:

»Možje, bratje in očetje!« Jaz sem jud, rojen v Tarzu v Ciliciji; bil sem pa v tem mestu vzgojen pri nogah Gamalielovih, natančno poučen v očetni Postavi, vnet za Postavo, kakor ste danes vi vsi. Jaz sem ta krščanski nauk smrtno preganjal, moze in žene vklepal in jih izročal v ječe, kakor mi more spričati tudi veliki duhovnik in vse starešinstvo. Pripeljal sem zvezane v Jeruzalem, da bi bili ondi kaznovani.«

Apostol nato pripoveduje o svojem spreobrnjenju na poti v Damask in v pobožnem molku množice z jasnim, zvonom glasom, da so ga slišali tudi oddaljeni nadaljuje:

»Ko sem se vrnil v Jeruzalem po svojem spreobrnjenju in molil v templju, sem se zamaknil in videl Jezusa, ki mi je govoril: Pohiti in pojdi brž iz Jeruzalema, zakaj tvojeja pričevanja o meni ne bodo sprejeli! Rekel sem: Gospod, sami vedo, da sem jaz zapiral v ječe in pretepal po shodnicah tiste, ki so v te verovali. Ko se je prelivala kri tvojeja pričevavca Stefana, sem tudi sam zraven stal in to odobral in čuval sem oblačila tistih, ki so ga pobijali! Pa mi je rekel: Pojdi, zakaj jaz te bom poslal daleč med pogane!...«

Nadaljevati ni mogel. Ko je omenil svoje poslanstvo med pogani, je vzbudil ogromno pohujšanje. Iz tisoč in tisoč ustnic so se čuli kriki ugovora in grožčnega vpitja, kričali so grško, aramejsko, hebrejsko, latinsko in v azijskih jezikih: »Proč s sveta s takim! Ni prav, da živi!«

1 Bratje: to je ljudstvo. Očelje: duhovščina. Pavel jih tako nazove da dokazuje spoštovanje, ki ga je imel do levitskega duhovništva, ki se ni bilo zavrnjeno od Gospoda.

• Apr 21, 27—40 in 22, 1—6.

• Apr 2, 17—22.

Tisoči udarcev so grozili Pavlu; proč so metali svoja oblačila; in to je bil pri Judih zunanji znak jeze, velikega gnusa in največje groze; drugi so kot besni zbirali pesti prahu na cesti in ga lučali kvišku. Zdelo se je kot bi bili vsi ponoreli.

Tribun je hotel govoriti, pa nihče ni molčal; vsi so kričali.

»Ta človek mora biti velik zločinec, ki že sam pogled nanj vzbuja tako jezo množice,« si misli tribun in veli stotniku:

»Pelji ga v vojašnico in ga daj bičati, da bo povedal med udarci, zakaj ga tako sovražijo.«

Tribun je bil prepričan, da ga je Pavel prevaril. To ni mogel biti miren državljani iz Tarza v Ciliciji, marveč zločinec. Šiba ga bo prisilila, da bo priznal.

Na stotnikov migljaj so štirje vojaki grabili Pavla in ga peljali na dvorišče, kjer je stal nizek steber, katerega je apostol tako dobro poznal. Nanj je bil četrto stoletja prej privezan božji Učenik.

Veličasten in zmagan pohod krščanske misli v teh kratkih letih! Toda človek, zapuščen od vseh, izdan in zatajen celo od svojih najzaupljivejših, je bil privezan k temu stebru, medtem ko je na cesti zunaj razgrajala množica, ki je zahtevala njegovo smrt v nemnem prepričanju, da bo z njegovo smrtjo utihnil njegov glas. Medtem pa se je po enem samem četrto stoletju o imenu tega človeka razpravljalo po celim svetu; o njem se je govorilo povsod, celo v najbolj oddaljenih pokrajinah; milijoni so verovali vanj in ga častili, medtem ko so njegovi stari sovražniki zahtevali smrt njegovega najzvestejšega apostola, najboljšega razlagalca njegovega nauka. Toda tudi Pavlova smrt ne bi zaustavila Križanega, ki je sicer umrl pa tudi vstal, v zmaganem pohodu da si pridobi svet.

Vojaki so Pavlu strgali obleko in golega privezali z močnimi vrvmi na nizki steber, da se ne bi izmaknil udarcem.

Pavel pa ni hotel sprejeti take sramote; hotel je preprečiti, da bi ga bičali kot suznja, in s tem zadovoljil judovsko sovraštvo; da ne bi preveč izgubil ugleda v poganskih očeh in v očeh tujih Judov in spreobrnenec iz obreze, ker ta sramota bi padla na samega Gospoda, češ da ni znal braniti svojih služabnikov. Kadar je šlo za slavo Jezusa, Pavlu še na misel ni prišlo, da bi popuščal, marveč je nastopal samozavestno in uveljavljal prejete darove.

»Ali nam je dovoljeno brez sodbe bičati rimskega državljana?«

Rimskega državljana niso mogli poslati pod šibe niti po obsodbi, toliko manj preden se ni začela razprava. Sodnik, ali katera koli oblast, ki bi ga dala bičati, bi zapadla strogim kaznim od strani osrednje vlade.

Stotnik, iznenaden nad tem vprašanjem, je ukazal odložiti bičanje in odšel k poveljniku Liziju.

»Ali je že priznal?« ga ta vpraša, čudeč se, da se je stotnik tako kmalu vrnil.

»Ga nisem niti vprašal. Izjavil je, da je rimski državljani.«

Tribun vstane ker se je zelo prestrašil.

»Rimski državljani, praviš?« vpraša in pomisli na neprijetne posledice zaradi svojega prenaprjenega povelja. Obsodil je rimskega državljana na bičanje, ne da bi ga prej zaslišal. Gorje, ako ga ta človek zatoži namestniku! Zato gre takoj na dvorišče, kjer je bil Pavel še vedno gol privezan na steber in ga vpraša:

»Povej mi, ali si ti rimski državljani?«

Pavel pravi:

»Da, sem.«

»Jaz sem si z visoko vsoto pridobil to državljanstvo,« nadaljuje Lizija, ki je bil prepričan, da ga je tudi Pavel kupil.

Pavel odgovori odločno:

»Jaz pa že z rojstvom.«

Vojaki so takoj od njega odstopili z dolžnim spoštovanjem in tribun je odredil, da ga oblečejo, odvedejo v dostojnejšo celico in ravnajo z njim obzirno in le pazijo, da mu preprečijo vsak poskus pobegniti.

(Dolje prihodnja)



Kmečki dom



Inž. Franjo Zupec

Izdelava betonskih zidakov, votlakov in strešnikov

(Dalje.)

Podložne plošče.

Podložne plošče sestavljamo iz desčic, katere pritrdimo na spodaj ležeče prečne letve. Tako sestavljene plošče se pod vplivom vlage ne vežajo tako močno. Zvežene podloge povzročajo namreč razpoke v betonu, zato moramo podložne ploščam posvečati posebno pažnjo.

Oblika in velikost betonskih klad.

Oblika in velikost betonskih klad sta različni. Kot običajne kladje glede velikosti smatramo kladje z nemško obliko, ki imajo izmere $51 \times 25 \times 22,5$ cm (dolžina $\times$ širina $\times$ višina) in imajo dve navpični, in sicer okrogli, ali pa širinski zaokroženi luknji. Luknje so po obliki, ureditvi in po številu lahko tudi drugačne (glej sliko 3). — Po obliki imajo okroglo prednost, sicer pa naj bodo vsaj zaokrožene, da lažje izvlečemo kalupne vložke iz zgotovljenih betonskih klad. Ploščina, ki odpade na luknje, pa ne sme presegati dveh tretjin celotne osnovne ploskve votlaka. Beton med sosednjimi luknjami tvori tako imenovane stojine, ki ne smejo biti preozke.

Taka običajna klada zavzame prostornino dvanajstih običajnih zidakov ali opek in služi za zidove z debelino ene opeke. Za zidove z debelino $1\frac{1}{2}$ opeke napravimo kladje v velikosti $51 \times 38 \times 22,5$ cm, za zidove z debelino pol opeke v velikosti $25 \times 25 \times 22,5$ cm in za zidove z debelino četrti opeke v velikosti $25 \times 12,5 \times 22,5$ cm. Te izmere so prikojene po upeljanih opečnih izmerah, da lahko obojne izdelke uporabljamo v kombinirani gradnji.

Teža običajne votle betonske kladje z izmerami $51 \times 25 \times 22,5$ cm znaša 45 kg, tričetrtinske kladje 32,5 kg, polovične kladje 22,5 kg in četrtinske kladje 10 kg. Za 1 m^3 zidu rabimo 35 običajnih klad in tehta približno 1600 kg, medtem ko tehta 1 m^3 betona 2200 do 2400 kg.

Potrošnja materiala: 1000 običajnim opekam odgovarja približno 80 votlih betonskih klad. Zidar začne v eni uri približno 8 klad, kar odgovarja 96 opekam. Za zidavo ene klad porabi približno $1\frac{1}{4}$ litra malte in za 1 m^3 zidu približno $52\frac{1}{4}$ litra malte, medtem ko porabi za 1 m^3 zidu iz običajne opeke približno 280 litrov malte. Iz enega kubičnega metra betona napravi 38 klad po načinu zbijanja, za kar porabi približno $0,8 \text{ m}^3$ peska in gramoza, $0,2 \text{ m}^3$ drobnega peska in približno 125 kg cementa.

Ravnanje z betonskimi kladami po oblikovanju.

Svežim betonskim kladam moramo posvečati posebno pažnjo. Prostor, kamor jih polagamo, ne sme biti prašen, ne sme biti na prepihu, niti na soncu ali v vročini in ne na mrazu. Skladati pa jih moramo tako, da je med posameznimi kladami zadosten prazen prostor za kroženje zraka, ki pospešuje enakomerno sušenje in jim da enotno barvo.

V teku prvih štirih do pet dni po izdelavitvi morajo oblikovanci ležati v zaprtim prostoru in šele čez štiri dni jih lahko zložimo, oziroma postavimo posamič na prostem. Glavno pri ravnanju z njimi po oblikovanju pa je, da jih dobro močimo, oziroma škropimo. V lopah jih v začetku redno škropimo tri- do štirikrat dnevno. Ko jih zložimo oziroma postavimo na prostem, pa zadostuje dnevno eno- do dvakratno škropljenje, kakršen je pač letni čas.

Betonske kladje, ki smo jih izvršili po načinu zbijanja, moramo škropiti najmanj štirinajst dni. Za kladje, ki smo jih napravili s stiskalnicami ali potom tresenja, zadostuje, da jih polivamo prilleno 10 dni, kladje iz litega betona pa polivamo približno en teden.

Polivati oziroma škropiti moramo tako, da so vse strani kladje dobro zmočene in da ni na njih prahu.

nobnih suhih svetlih lis. Posebno moramo paziti, da dobro zmočimo vogale, robove in tanke stojine klad. V ta namen se dobro obnese mokro žaganje ali oblanje, s katerim pokrijemo oblikovance.

Ko z močenjem prenehamo, zložimo vložke v skladanice po štiri do pet vrst visoko in jih pustimo tako ležati vsaj še tri do štiri tedne, preden jih uporabimo za zidanje. Ker zrak lahko kroži tudi skozi luknje betonskih klad, s čimer je vezava betona pospešena, zadostuje za ležanje votlakov do uporabe krajša doba kot za običajne zidake.

Kalupi.

Za oblikovanje betonskih klad nam služijo predvsem železni kalupi. Uporabljamo ga lahko tudi lesene, ki niso tako trpežni. Stopnjujoča potreba betonskih klad je privedla do tega, da so razne tovarne izdelale najrazličnejše priprave za množinsko izdelavo klad.

(Dalje prihodnjik.)

PRAVNI NASVETI

Oporoka. N. L. Š. Starejši posestnik, ki se zna samo podpisati ne pa dobro brati, bi rad napravil oporoko. Koliko priča mora poklicati, da bo oporoka pravilna? — Potrebne so tri priče. Če zapustnik ne zna brati, mu mora napisano oporoko prebrati ena priča v prisotnosti obeh ostalih prič, ki so že prebrale oporoko. Pisec oporoke je lahko oporočna priča, ne sme pa pisec sam prebrati sestava. Vpričo vseh treh prič mora zapustnik izjaviti, da je sestavek njegova poslednja volja in se na njem podpisati ali podkrižati. Ravnotako se morajo kot oporočne priče podpisati vse tri prisotne priče s pristavkom »priča«. Spособne oporočne priče so sebe stare nad 18 let, ki razumejo jezik zapustnika.

Prepoved obremenitve ali odtujitve. J. H. P. Po moževi smrti je žena prevzela posestvo. Na posestvu lahko gospodari, ne sme pa ničesar prodati in tudi ne posestva obremeniti, ker ima otroka, ki mu bo morala posestvo zapustiti. Hiša je v zelo slabem stanju in bi se lahko popravila le z odprodajo nekaj zemljišča. Kako bi žena dobila dovoljenje za tako kupčijo. — Obrne naj se s prošnjo na varstveno sodišče, ki bo po zaslišanju otrokovega varuha in morda sosedov ali strokovnjakov odločilo, ali je res potrebno prodati zemljišče, ali ne in v prvem primeru izdalo potrebno dovoljenje.

Tobačna nakaznica. S. T. Zamudili ste zaprosili za tobačno nakaznico. Ali bi jo lahko sedaj dobili? — Za razdeljevanje tobačnih nakaznic veljajo enaki predpisi, kakor za živilske nakaznice. Obrnite se zato na občinski preskrajninski urad.

Prevzem vknjiženega dolga in poročila. E. C. Pred nekaj leti ste šli za poroka prijatelju, ki je zgradil hišo. Posojilo je tudi vknjiženo. Sedaj je hišni lastnik hišo prodal in to brez vednosti porokov in upnika. Kupec je seveda prevzel tudi vknjiženi dolg. Vprašate, ali poroki tudi za kupeja jamčijo, ali pa je poročilo s prodajo hiše prenehalo. — Pri prevzemu dolga jamči porok, ki je jamčil prvemu dolžniku, novemu dolžniku tedaj, če je on na menjavo dolžnikov pristal. Prevzem dolga po novem dolžniku pa se more izvršiti samo z upnikovim privolenjem. Zato mora hišni lastnik, ki je prodal hišo s hipoteko vred, upnika o tem obvestiti s pozivom, da se izjavi glede privolitve. Če se upnik v šestih mesecih ne izjavi, se smatra, da je prenos dolga na novega dolžnika odobril.

Zavlaščevanje zapuščinskega postopanja. M. B. Pričujete se, ker se zapuščinsko postopanje že dolgo vleče in ne morete priti do svojega dednega deleža. Vprašate, kako bi dosegli, da bi sodišče odredilo, da se postopanje konča. — Niste povedali iz kakšnih razlogov se zapuščinsko postopanje ne reši. To vam bo povedal, če sami ne veste, notar, ki je dobil zapuščinski akt v rešitev ali pa sodnik. Običajno se zapuščinsko postopanje hitro reši. V vašem primeru so pa zavlaščevanju najbrž krive razmere, v katerih živimo. Zato boste pač morali tudi vi potrpeti.

KRATKE z vsega sveta

Anglosaksonski bombniki so z bombami napadli papežovo poletno bivališče Castel Gandolfo. Mesto je utrpelo veliko škodo.

»Nemška odporna moč narašča, mesto da bi se slabšala,« ugotavljajo s presenečenjem v Londonu in Washingtonu.

Pristojni nemški krogi odločno zanikajo angleško izmišljotino, po kateri naj bi bil nemški poslanik v Rimu nasvetoval papežu preselitev v Lichtenstein.

»Angloamerikanci bi pametno ravnali, če bi v sedanjem vojnem položaju ne računali s nemškim zlomom,« piše londonski »Manchester Guardian«.

Japonski notranji minister je določil izpraznitev 15 tokijskih okrajev in osem okrajev industrijskega mežja Nagoja.

Maršal Badoglio je razpustil Katoliško akcijo v zasedeni Italiji na zahtevo sovjetskega zastopnika Višinskega.

Za vrhovnega poveljnika angleške armade v južnovzhodni Aziji je imenovan gen. Dava. Churchill je povabil na sestanek ministrske predsednike vseh dominijonov. Zadnja konferenca teh je bila leta 1937.

Japonski ministrski predsednik Tojo je izjavil, da bo kmalu prisel dan, ko bo Indija postala svobodni narod Vzhodne Azije.

Ze pol milijona francoskih delavcev se je naučilo nemščine na delu v Nemčiji.

Turki hočejo Carigrad izprazniti iz gospodarskih in zdravstvenih razlogov; zaenkrat hočejo izseliti 100.000 prebivalcev.

V Reggio na Kalabriji so se izkrcali med drugimi tudi abesinske čete, piše »Deutsche Adria Zeitung«.

13 milijonov pisem in dopisnic in približno dva milijona zavojčkov odpremi dnevno na bojišče vojna pošta nemške vojske. Ogromno!

Velik požar v narodnem muzeju v brazilskem Rio de Janeiru je napravil hudo škodo zlasti v knjižnici in arhivu.

Štiri in pol milijona ton kave bo zopet uničila Brazilija, ker je ne more porabiti v vojne namene.

Slovaški zavarovalnicam za škodo in nezgode je dovolila oblast poseben upravni pribitek v višini 15 odstotkov.

Velike družbe v Romuniji morajo v 30 dneh ustanoviti za svoje delavce okrepčevalnice (kantine).

600 vagonov pšenice bo Romunija nabavila Turčiji.

6 mesecev po vojni bo 12 milijonov ljudi brez posla, je izračunal urad za delavski letopis v ameriškem Washingtonu.

Podri se je most čez reko Rio dos Antas, največji v južni Ameriki; mnogo ubitih in ranjenih.

90 ton pšenice in stotine bal rastlinskih vlaken je zgorelo v Costu dal Gadi na portugalskih Azorih.

Afriške črne čete so Angleži poslali na bojišče v Indijo.

Namesto pričakovanih 3000, se je v januarju javilo v prostovoljno vojaško službo pri novčevanju v Južnoafriški zvezi samo 800 mož.

V švicarskih hotelih je bilo leta 1937 nad 1.734.000 nočnih inozemskih gostov, leta 1943 pa samo 147.000.

Zaradi nezadostnega pridelka je Madžarska, ki je letno izvozila do 300 vagonov zrnate paprike, do nadaljnjega ukinila njen izvoz.

Brezplačno vožnjo na železnicah je priznala Nemčija težkim invalidom.

V Ankari odločno zanikajo vesti, po katerih bi bili v Nemčiji bivajoči turški dijaki poklicani v domovino.

Železniške cene za osebni in tovorni promet bodo zvišali s 1. aprilom na japonskem.

»Angleške izgube na morju že presegajo izgube v svetovni vojni,« piše vojaški sotrudenik španskega »Pueblla«.

Zaradi nepravilne rabe vžgalic je zgorelo veliko zavetišče za sipomake v Helsinkih.

46 pravnikov ima 97 letna Terezija Ulman v nemškem Kienbergu.

V vojni se rodi več otrok moškega kakor ženskega spola, je ugotovil nemški vseučiliški profesor Ludwig.

Iz bojev zoper komuniste

Pri poskusu, da bi zasedli bosansko Tuzlo, so utrpeli komunisti hudo poraz; 179 mrtvih in še več ranjenih.

Ko je prišel na belezenski dopust, so komunisti umorili domobranca Milana Koširja iz Broda pri Novem mestu.

Za posledicami rane, ki mu jo je zadal komunistični strel, je umrl 22. januarja 42 letni Stanko Heinrichar, član ugledne škofjeloške družine.

Po uradni objavi italijanske vlade so komunistične tolpe v Dalmaciji umorile 461 oseb, med njimi so duhovniki, učitelji, kmetje, delavci in trgovci, pa tudi žene in otroci.

»Angloamerikanci bi ne bili sposobni zajeziti boljševiške nevarnosti v Evropi, ako bi boljševiki prebili nemško obrambno črto,« trdi »Courrier de Geneve«.

Ostanki ljubljanske komunistične brigade morajo za kazen prenašati sol s Hrvaškega čez Kolpo v »Osvobojeno ozemlje«.

Na Pristavi pri St. Jerneju so komunisti pobrali živino in živež posestnika Vrtačniku Janezu in Radovanu Alojziju.

Skoraj sto krepkih mož in fantov je zopet prikorakalo iz dveh vasi precej daleč od Novega mesta in valopilo v domobranske vrste.

Komunizem v Suhi krajini je namesto ponuka in vzgoje vpeljal v čolo propagando za komunistično zločino in kvarjenje mladine.

V Stopičah na Dolenjskem so pobrali komunisti vse cerkveno perilo in od paramentov porezali stran vse pozlačene robove, ker jih rabijo za epole svoje častnikov in odlikovancev.

»Slovenski dom« s dne 22. januarja prinaša prva imena nekaterih skritih komunističnih priganjav v Novem mestu in okolici.

Komunistične tolpe so zadnje dni v neki noči napadle domobranci v Hotedršici; čeprav v premoči, so bili komunisti odbiti in so pustili ob žici nad trideset mrtvih.

5745 tovarniških delavcev v Ljubljani je doslej prostovoljno podpisalo znano božično protikomunistično spomenico.

Večji spopadi med domobranci in komunističnimi tolpmi so bili zadnje čase v Dolenji vasi in okolici Kočevja. Domobranci so dosegli lepe uspehe.

Devet duhovnikov in štiri bogoslovce so lansko leto komunisti umorili na slovenskem ozemlju.

V krilih je še mnogo prisilnih mobilizirancev, ki bi se zelo radi vrnili, a se ne morejo, ker jih komunisti strogo nadzorujejo.

Nad 4000 mrtvih in ujetih so imele Titove tolpe v zadnjih štirih tednih.

V bojih blizu Korčule so komunisti imeli 463 mrtvih in 368 ujetnikov.

V srednji Bosni je padlo v nemške roke 2000 mrtvih in 400 ujetih boljševikov.

2500 mož obsegajoča komunistična tolpa je hotela vdreti iz Bosne v Srbijo, a so jo oddelki srbske državne straže napadli.

Nad 600 tolovajev je padlo v bojih po raznih hrvaških krajih. Pri tem je bilo osvobojeno tudi mesto Senj.

Nemci so na svojem zmagovitem pohodu očistili boljševiških krdel tudi otok Hvar.

Blizu St. Petra pri Gorici so gozdovniki ustrelili 69 letnega Andreja Uršiča, ko se je vračal proti domu.

Banditi so zahrbtno umorili voditelja trboveljskih brambovcev rudarja Viktorja Škofca.

V Velenju so slovesno pokopali zločinsko umorjenega Jožeta Obuja.

Vitaminske ploščice

Dne 15. januarja se je v Nemčiji pričela četrta zimska delitev vitaminskih tablet delavstvu. Prvi tak pokret je bil v zimi 1940-41, ko so dobili vitaminske tablete predvsem rudarji. Uživanje vitaminskih ploščic preprečuje razne bolezni, ki se širijo v zimski dobi, ko primanjkuje soljiva in druge, vitamine vsebujoče hrane. Pri prvi razdelitvi so razdelili 50, pri drugi 390, pri tretji 600, zdaj pa bodo razdelili 790 milijonov vitaminskih ploščic. Ploščice bodo dobili delavci v vseh obratih, ki so važni v vojni dobi. Prvič bodo tokrat deležni vitaminskih ploščic tudi inozemski delavci v rudnikih in v obratih vojne industrije.

Okrog sosedov

» Cilji nemške vojske v Srbiji. »Nemška vojska se je prišla v Srbijo vojskovati, je izjavil dr. Neubacher, posebni pooblaščenec zunanjepolitičnega urada za evropski jugovzhod ob priliki sprejema zastopstva srbskih kmetov. »Prišel bo čas, ko bo nemška vojska deželo očistila ter jo prepustila srbskim kmetom. V nasprotnem primeru se komunistični nasprotnik ne bi nikoli več umaknil iz Srbije, pač pa bi tam v duhu Moskve upostavljal peklenško oblast. Nemška vojska pa ne bo nikoli dopustila, da bi ta nesreča prišla nad deželo.«

» Se letos bodo volitve v hrvaški sabor, je povedal predsednik hrvaške vlade dr. Mandić.

» Zagrebški »Hrvaški narod« piše, da je odpravno internaciale in uvedba nove sovjetske himne enak propagandni trik (zvižaja), kakor razpust kominterne in izvolitev patriarha. Vsa ta zvižaja da je le priprava za svetovno boljševiško revolucijo.

» Letalsko zvezdo so nedavno odprli med Zagrebom in Budimpešto. Vsak teden enkrat poleti letalo iz Zagreba in se istega dne vrne v hrvaško prestolnico.

» Tudi Črnogorcem pomagajo. Na Cetinju izhajajoči list »Črnogorski Vijesnik« priobčuje razgovor s podpredsednikom črnogorske narodne uprave Živkom Andjevičem o prehranjevalnih razmerah Črne gore. Ko je narodna uprava prevzela prehrano, so bile vse živilske zaloge popolnoma prazne. Nemške zasedbene oblasti so si z uspehom prizadevale, da so preskrbele živila. Sedaj so skladišča polna in se izdelujejo načrti za pravilno razdelitev hrane, ter je tako zagotovljena prehrana prebivalstva.

» Belgrajsko vseučilišče so zopet odprli. V Beogradu so pred kratkim zopet odprli tamonjske vseučilišče, ki je bilo ob razpadu bivše države do zadnjega časa zaprto ter na posameznih fakultetah ni bilo predavanj. V tem času so absolventi samo lahko polagali svoje zaključne izpite. Prosvetni minister je belgrajsko vseučilišče temeljito očistil vse komunistične navlake, ki je tam ni bilo malo.

Ali nam bo tudi svečan prizanesel?

V »Slovenčevem koledarju« in nekaterih drugih časopisih smo že omenili, da se bo usoda druge polovice zime odločila v času med 6. in 10. januarjem. Letos pa je pritisnil 3. januarja jug, ki je trajal tudi 10. januarja, kar pomeni, da je zima prav za prav minila. Tako računamo le z nočnim mrazom. Le okoli 11. februarja lahko pritisne na nekaj dni pravi mrzel val. Drugeče pa mora letošnji svečan izkazati povsem pomladanski značaj.

Poleg topline je tudi važna mokrota. Na to vprašanje pa nam običajno odgovarja razdobje med 30. januarjem in 1. februarjem: ako v tem razdobju pade mnogo padavin, potem bo svečan bogat padavin, če pa se obrata tukaj vreme na sušo, potem bo svečan v splošnem suh. Sicer je svečan običajno še bolj suh kakor januar, tako da bi letos pričakovali v svečanu obilo sončnih dni, ker smo že januar imeli suh.

Prav zanesljivo pa nas poučuje o bližajočem se vremenu tako imenovani vremenotvorni dnevi, to so stalni datumi, ko se vreme prav pogostokrat spreminja. Ob ustaljenju vremena, n. pr. ob trajni suši vremenske spremembe ob teh datumi kar na lepem izostanejo. Če je pa vreme neustaljeno, potem mora tri četrtine omenjenih vremenotvornih dni prinašati vremensko spremembo. Ako se vreme menja še bolj pogosto, potem je to znak izredno nemirnega vremenskega stanja, ki se utegne končati z močnim, celo katastrofalnim viharjem, nakar bi sledila bistvena vremenska sprememba.

Svečana bi bili tovrstni vremenotvorni dnevi naslednji: 4., 8., 11., 16., 20., 24. in 28. Poleg te glavne vrste lahko omenimo še eno, ki je manj pomembna, toda še očitno pride do veljave: 2., 7., 10., 13., 18., 22.

Po vseh zanesljivih dosedanjih vremenskih znakih (razdobje med 6. in 10. januarjem) bi pričakovali, da bo letošnji svečan topel in suh.

Dr. V. Manohin.



25.

»Tu notri počiva tvoj oče, Benjamin,« je nadomada začel mladenič glas vile Gozdne. »Črna hudobija in ostudna laž nekoga sta ga pogubili. More pa očeta rešiti, vrli Benjamin! Samo ti! Pred davnimi leti smo ga me prenesle sem in ga pokopale tu, kakor vidiš.«



26.

Tvoj oče je mrtev, a le navidezno. In, kako, sem že rekla, ga lahko rešiš samo — ti. Vodi pa Benjamin, da me vile ne poznajo sovraštva in maščevanja. To oboje je za nas mrtvo čustvo. Me samo — opuščamo. In hip nato se ga je dotaknila s čarobno paličico, ki jo je imela v roki ves čas, od kar jo je Benjamin videl.



27.

Benjamin je čutil, da vanj lije nepoznana moč, sila velike in nesebične ljubezni, da vsega ni mogel več sovražiti. Vzdostil se je in se hotel vili zahvaliti. Toda ta ga je prekinila:

Križanka št. 3

1	2	3		4	5	6	7	8
9			10		11	12		
13								
14		15			16	17		
	18		19		20		21	
22					23			
24	25			26				27
28	29		30		31		32	
33		34				35		
36			37			38		
39					40			

Vodoravno: 1. briga, 5. morem, 9. oseba iz Gotovčeve opere, 10. del, 12. hoditi, 13. tisti, ki mu je dom pogorel, 14. konec življenja, 16. ... sem mu povedal, 18. vozna pot, 22. del telesa, 23. določene barve, 25. dela medene kruhke, 28. omama, 31. začaranje, 33. nuna, 36. številnik, 37. del spovedi, 38. nenačet, 39. znana gostilna v Ljubljani, 40. kos ograje.

Navpično: 1. krvno zastrupljenje, 2. kovi-na, 3. lovsko glasbilo, 4. revno, 6. ljubezniv, 7. del zraka, 8. kranjsko žensko ime, 10. znoj, 11. kralj živali, 15. oseba iz Shakespearjeve drame, 17. ruski plemič, 18. vprašalnica, 19. po njem se drsamo, 20. posoda, 21. hrvaško: ali, mar, 24. del rastline, 26. razen tega, 27. je v gorah, 29. del milnice, 30. solzitev, 31. nemški: nas, 32. kis, 34. del tedna, 35. telica.

Cene elektriki na Reki

Na Reki so zvišali cene za elektriko, plin in vodo. Za kubični meter plina je cena odslej 1.10 lire, za elektriko za kilovatno uro 2.10 lire. Obrtniki in industrijski obrati uživajo popust.

Mali oglasnik

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Polzvodbe

Od 2. januarja t. l. pogrešam lovskega psa istrskega brava Osmana, bele barve, ru-javih uhljev, resaste (kocaste) dlake. Goni le v smeri Drenov grič Log in se ni vrnil. — Domnevam, da se po-tika kje v okolici Dre-novega griča, Loga, Brezovice, Dobrove ali Horiula. — Najdite-lju plačam 200 Lir nagra-de, tudi če mi samo pove, kje se pes na-haja živ ali mrtiev — Novak Andrej, lovec Vrhneke.

Iščem hlapca

za poljska dela Bab-nik Josip, Fužine 5.

Kupim travnik

tudi z njivami od 1—5 iohov v okolici Brezo-vica do Viča, Dobrova, Smartno, Kozarje, Po-dutik, Vrhovec, Mest-nem logu. Jakob Jer-nejšič. Unec št. 61, pri Rakeku.

Prodajam

400 kg korenja. Drav-lje. Vodnikova 232.

Breja svinja

naprodaj Fišter Alojz, Brezovica — Dragomer štev. 12.

Fina sita

rešela in rete prodaja Gospodarska zveza — Bleiweisova 19.

Križem sveta

Slovaški cement

Lani je slovaška industrija izdelala dolo-čeno količino 55.000 vagonov cementa. Bile so težave pri izvozu. V Nemčijo, ki je leta 1942 prevzela 4000 vagonov, je šlo lani samo tri sto vagonov. Izvoz v Švico se je znižal od 1500 na 325 vagonov. Izvoz v Italijo se je dvignil na 3500 vagonov. Madžarski je prodala Romu-nija, kakor prejšnje leto, 600 vagonov, ob kon-cu leta pa je prišlo še dodatno naročilo 1000 vagonov. Pač pa se je precej zvišala domača poraba cementa: od 34.000 na 37.000 vagonov.

Viktor Emanuel je ob stare novce

O italijanskem Viktorju Emanuelu je zna-no, da je bil eden najbolj vnetih zbiralcev sta-rih novcev v Evropi. Pred izdajo je poslal svo-je zbirke novcev v pristanišče Specija, da bi jih od tam prepeljali na Malto. Sedaj poroča-jo, da se je nemškimi oblastem v Italiji po-srečilo odkriti v graščini Pollengo v Piemontu 370 zapečatenih zabojev z novi Viktorja Ema-nuela. Zaboje so z vsebino vred izročili pri-stojni finančni oblasti v Cuneu.

Dedne kmetije v Nemčiji

Po zakonu dedna kmetija ne sme biti več-ja kot 125 ha, vendar so možne tudi izjeme, da se lahko ustanove tudi večje kmetije. Doslej so delno dovoljevali ustanavljanje dednih kmet-ij za one obrate, kjer je šlo za gospodarstvo zaokrožene enote in kjer je bila posest v roki že nad 150 let starega kmečkega rodu. Ker pa se je pokazala potreba ustanavljanja večjih kmetij, so zdaj dovolili ustanavljanje večjih dednih kmetij tudi onim kmetovalcem, ki so zaslužni za narodni socializem ali pa so se v boju za nemško bodočnost dobro izkazali.

Rešitev križanke št. 2

Vodoravno: 1. sadovnjak, 10. lida, 11. roj, 12. eno, 13. Neža, 14. Ezav, 15. tla, 16. par, 18. ali, 20. na, 21. kolar, 24. in, 25. ara, 26. rak, 27. ena, 28. l. s., 30. jasen, 31. S. K., 32. oko, 34. zov, 36. zro, 37. loke, 39. kmet, 41. ere, 42. nor, 43. Ade, 44. polovnjak.

Navpično: 1. sin, 2. Adela, 3. deža, 4. ora, 5. voda, 6. nje, 7. jeza, 8. anali, 9. kov, 15. tnalo, 16. poraz, 17. rakev, 19. inako, 21. kaj, 22. las, 23. Ren, 29. skoro, 31. sreda, 33. okel, 35. okov, 36. zmaj, 37. lep, 38. eno, 39. Krn, 40. tek.

Zgodba o zvestih kurah

Nekje na Goriškem se je te dni pripetilo tole: Pridna gospodinja Terezija G. je imela več kokoši, katerim je dala tudi posebna imena. Kure so bile bistrice glave ter so si vsake svoje ime tudi zapomnile. Ko je nekega lepega jutra gospa G. prišla na dvorišče in poklicala svoje ljubljence, se nobena kokoš ni odzvala ljubeznivemu klicu. Gospa G. je žalostna šla iskat svoje kure. Na dvorišču nekega sosedu je bilo več kokoši. Gospa G. je zaklicala ime na svojih petih kur. In glej čudol! Takoj so tri pritekale k njej in jo začele pozdravljati, seveda po svoje. Dveh pa ni bilo, ker sta se, kot je preiskava nato pokazala, že kuhali na ognjišču prijaznega sosedu. Te tri pa, ki so bile še žive, je gospa G. koj odnesla domov. Zadnje dejanje te kurje zaloigre bo pred sodnijo.

Tri zanimiva rojstva

Neki švedski list je poročal te dni o treh zanimivih rojstvih v neki družini. Trgovec Valdemar Johansen v Aarhusu je dobil nekega jutra hčerko. Točno istega dne in ob isturi se mu je rodil pred tremi leti sin. Toda to še ni vse. Istega dne in enako ob isti uri je prišel pred šestimi leti na svet njegov najstarejši sin. Vsi trije otroci imajo torej istega dne rojstni dan.

Podržavljenje življensko važnih gospodar-skih obratov

Mussolini je izdal zakon o podržavljenju življensko važnih gospodarskih obratov. Ka-kor poroča nemško časopisje, se s tem zakono spreminjajo tudi nekatere zakonite do-ložbe glede uprave zasebnih podjetij, ki bodo morala upravni odbor izpolniti z zastopniki delavcev in nameščencev. Poslovno vodstvo podjetja mora biti v rokah ravnatelja, ki je prvenstveno odgovoren za razvoj izdelkov do-tičnega podjetja.

Par številčk o romunskem tobaku

Samoupravno vodstvo romunskih monopol-skih predmetov je spravilo v prvih 8 mesecih leta 1943 na trg 7654 ton tobaka proti 8558 to-nam v istem času leta 1942. Vrednost teh ko-ličin je znašala 20,17 milijarde lejev proti 11,28 milijardam v prejšnjem letu. Povprečna cena za tono tobaka je bila 26% milijonov lejev proti 1274 milijonov v prejšnjem letu.

LJUDSKA

POSJOJILNICA

V LJUBLJANI

zadruga z neomejenim jamstvom v lastni pa-laci v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6 nasproti hotela Union

sprejema hranilne vloge v vsaki višini in jih najugodnejše obrestuje, daje posojila na vknjižbo in proti poročtvu

Posojilnica je bila ustanovljena leta 1895.